

Lillebyen ved hovedstadens bagdør der engang møntede sølv af Sundet

For fire aar siden blev Dragør aabnet for omverdenen, siger byens sogneraadsformand, og i dag er den gamle idyl ved at vokse og trives igen

Vejen gaar gennem kornmarker og gartnerier. Paa markerne er høsten i gang, — kun grøftekanterne holder stand i oprejst stilling med kornblomster og røde valmuer. Saa veksler de gulrøde afhøstede omraader med frodigt grønt, hvor dygtige gartnere faar den frodige jord til at yde sit bedste. Over det flade land er der strøet nogle tusinde sommerfugle, der hele tiden holder liv i deres prægtigt farvede vinger, citrongule, okkerrøde og natblaa. Man har lige forladt København! Man er paa vej til en gemt idyl! 14 kilometer fra Raadhuspladsen!

Vejen gaar gennem amagerlandet, og idyllen hedder Dragør. Man tager — som det hedder i enhver god kogebog — en bus paa Raadhuspladsen, og i løbet af en halv snes minutter har man byens gader bag sig og sander H. C. Andersens ord om, at »der var saa dejligt derude paa landet«.

Mærkeligt at Amager er saa relativt lidt æstimeret. Mærkeligt, at amagervillaerne stadig indtager saa stor plads mellem annoncerne om »huse til salg«. For Amager er jo det danske sommerland lige uden for ens dør.

Bag sig har man byens taarne. Hopper man af sin bus ude ved fælleden og kravler op paa en af skanserne med blikket vendt mod hovedstaden, staar byens berømte taarne paa rad og række. De er marcheret op, ligesom for at ogsaa Københavnerne kan faa lejlighed til at sende, hvad turisterne skriver under paa, at København er byen med de smukke taarne. Til daglig kan københavnerne jo ikke se taarnene for bare spir!

Saa idyllisk er Dragør. Rappende og rokkende vænder i de smalle, rosenduftende gader er med til at give stemning mellem de lave huse. Det hele er som sprunget ud af et eventyr ...

Fra brostenene til landevejen

Hele rækken har man for sit blik. Solen slaar smut i grønt ir paa Marmor Kirkens brede, tunge kuppel, i Vor Frues guldkors og i Christiansborgs og Sct. Peters fløjknapper. Og bruger man sine øjne

Gamle navne præger gaderne i Dragør. Karakteristisk nok er **ekking forbudt!** Men den nye tid er alligevel ved at holde sit indtog

godt, kan man skelne Børsens snoede strikkepind.

Og næste bus bringer en videre ud i sommeren. Det dufter fra smaahaver omkring sirlige huse, hvor katten slikker sine poter i solskinnets og svalerne bygger under lave straaetage og flamme-tegl. Varmen ligger tæt over landskabet, saa det kommer i bevægelse. Det hele flade land bølgler op og ned, som solstraalet og varmedisens byder, men det er ogsaa den eneste bølgegang terrainet byder paa. Og varmens bølgegang gaar lige over sundets og himlens svale blaa.

Har man passeret Kastrup, hvor lufthavnens lange startbaner i beton ligger og lader, som de er gjort

af blank silketøj, har man helt sagt storbyen farvel.

Hvor hurtigt kan hovedstadens mørke brosten blive til landevejens gyngende asfalt under syngende telefontraade, naar man lægger ruten ud i et stykke Danmark, som saa faa kender!

Sundet bragte sølv til Dragør

Bussen tøffer med en blaa hale efter sig ud gennem et par smaa landsbyer, passerer en lille kirke, og saa er man der. Dragør! Ville man køre længere, fik man vaade fødder. Man kan ikke komme længere. Sundet ligger der smilende og siger stop.

Det er ingen skade til efter ankomsten at sætte sig paa en skygebank og bag sænkede øjenlaag opleve lidt af, hvad Dragør var. Ikke fordi Dragør, som den er, ikke er værd at se paa, men tværtimod for bedre at kunne faa udbytte af den charme, der strømmer en i møde fra denne lilleby ved Københavns bagdør. Dragør i dag er et eventyr, men eventyret begynder langt tilbage i tiden ...

Det er bedst at giv stranden og sundet ordet først. For Dragør havde næppe været, hvis ikke sundet havde bragt sprællende sølv langs med kysten og den gule strand.

Sundet er far til byen. I længst forsvundne tider, da Absalon først fik kik paa pladsen ved Stranden og bestemte sig til at lægge sin flaaebasis og sin borg der, gik de fede sild hvert aar i lange kolonner gennem sundet. Det var blinkende rigdom, det var flommet fastemad, og flittige fiskere og driftige købmænd forstod, at her var sølv, der maatte møntes ud.

Naar stranden brolagdes med sildeskæl

Og saa strømmede menneskene sammen, hvor fiskene flokkedes. Købmændenes penge, mønter med stempel fra Rostock og Lybeck og de andre Hansestæder, fik sat gang i det hele, — til gengæld fik købmændene ogsaa fyldt deres rummelige punge. Landets egne maatte nøjes med at lægge arbejdskraft til, — og det saade da ogsaa i tidens løb den bitterhed, der en dag som resultat fik, at Danmark af-

kastede aaget fra den store Hansa. Men i begyndelsen var man vel godt tilfreds med de blanke dalere, der sprang af de tyske købmænds lommer. Man saa vel ikke klart, at fem dalere fandt vej til pungene for hver en, der udbetaltes i arbejds løn, og derfor gik knivene og næverne rapt paa fiskerpigerne, derfor var der spændte sejl paa fiskerbaadene ved Dragør.

I sæsonen maa lejet have været et livligt skue. Stranden blev brolagt med sildeskæl, og pigerne fik sølvsmykker i fletningerne. Der var næppe mange huse dengang. Lidt pakhuse, lidt boder, alt sammen bygninger, der enten kunne pakkes sammen, naar silden omsider lugtede lunt og tog andre veje, eller huse, der stod tomme, naar hansakøbmændene havde vendt de tykmavede skuders stævn hjem mod deres rige byer.

Flommet fisk til fastemad

Senere groede der huse op, som fiskerne kunne bo i hele aaret, og kræmmeren, der før kun havde pakket sine spraglede varer ud over et par kasser, blev en fastboende mand. Men stadig var sildesæsonen den tid paa aaret, hvor byen levede op.

Det var de fede sild, der var saa velegnede til fastemad for de fromme munke i Europas klostre og som kærepar lagt i tønderne med salt imellem lagene var gode at tage frem hele aaret, der gav byen liv. Paa dem tærede man bogstaveligt talt aaret rundt.

Der kom andre tider. Sildene forlagde deres ruter til andre farvande, og en dag var der ikke mere saa meget fiskeri, at tyskerne gad tage til Dragør og gøre forretning.

Solen kikkede om sommeren forgæves efter fiskeskæl at spejle sig i, og fiskerne forgæves efter de store Hanse-skuder, der i begyndelsen af sæsonen plejede at komme saa lette med deres last af tomme tønder og ved sæsonens slutning sejlede bort med rælingen i vand paa grund af den gode last.

Men sildene havde rejst en by, der blev, da de gik andre steder hen. Og byen skulle leve.

Stortiden som skibsby

Saa kom aartier senere redningen. Det var igen sundet, der brag-

te den, men denne gang ikke i form af undervands rigdom, men ved rigdom, der sejlede ind paa de blaa bølger.

Dragør blev en skibsby. Og en skibsbyggerby. Og en lodsby.

Byen fik en skibsflaade, der talte mange stolte skibe, endog nogle, der var saa store, at de aldrig kunne komme hjem til deres egen by. De var for dybtgaaende til, at de kunne lægge ind ved den lille havn, der var blevet bygget.

Længt over havene for disse Dragør-skibe, og nu sejlede de penge hjem til deres eget land.

I de smaa huse hjemme fortalte konkyljerne paa kommoden og sjallet om »vor mor«s skuldre om mandens farter til fjerne lande.

Og skibsværfterne satte liv i byen. Det hamrede og bankede paa beddingerne, hvor langfartsfartøjerne saa dagens lys under hammer og høvl. Spaanerne fløj som før sildeskællene, og solen kunne igen straaale fornøjet.

Og var man ikke sømand paa et af Dragørs skibe, eller skibsbygger paa et af værfterne, — ja saa gav Sundet — det trofaste — arbejde for resten. De Dragør lodser var nødvendige for sejladsen, og mange sejge ulke havde deres hjemsted i den lille by.

Men ud over disse tre erhverv var der heller ikke nogen, som en mand med respekt for sig selv kunne have i Dragør.

Dampskibene

Dampskibene slog Dragør ud som skibsby. De store, rye skibe kunne man ikke magte, og i dag har Dragør kun eet skib, en af de turistbaade, der sejler Københavnerne rundt i København.

I dag. Saa er man tilbage igen i nutiden, selvom de gamle Dragør gør sit bedste for at sige noget andet.

Den gamle bydel i Dragør er en fredet plet, hvor bide smaa haver om de lave svejryggede huse og gadenavnene fortæler om den tid, der er gaaet.

Men byen har ogsaa en fremtid.

Sogneraadsformanden, der residerer paa det smukke lille fremskridtsraadhus, hr. Edgar Jørgensen, er stolt af at kunne sige, at byen nu igen vokser efter i mange aar at have staaet stille. Omslaget kom i 1946, fortæller sogneraadsformanden. Før den tid havde Dragør været glemt og lukket land med en befolkning, der blev staaende paa samme tal aar efter aar. I dag har den lille by, perlen ved sundet, som Dragør-folkene holder af at kalde den, en befolkning paa 2436 sjæle, men byen vokser ...

Byen gror

— Selve det gamle Dragør, fortæller sogneraadsformanden, forandrer sig ikke, men nord og syd for byen bygges der. Og Dragør er virkelig blevet opdaget. Det kan man se af den interesse, som vore udstykninger vækker. Det er kommunen, der ejer byggegrundene, og den er ikke interesseret i spekulation. En almindelig byggegrund med anlagt vej, hvor der er lys, gas og kloak i, koster ca. 3 kr. pr. kvadratalen. Paa den jord er der ved at opstaa dels et par nye villa-